

Осіпенко Наталія Михайлівна,

директор Полтавського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій
0662630652

osipenko.n@e-mail.ua

Мельник Віктор Олександрович,

провідний фахівець Полтавського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій

Формування громадянських компетентностей у процесі підвищення кваліфікації публічних службовців

Наш час – це епоха складних динамічних, економічних, політичних, соціальних змін. Змін, які залишили свій слід у розумінні громадянства та у громадянській освіті, а саме посткомуністичні зміни, криза економічно розвинених держав, глобалізаційні процеси, поява нових технологій та інше. Це період викликів та невизначеності, що були обумовлені знеціненням основних цінностей сучасності, таких як робота, масове суспільство, нація, держава. Разом з тим, це час початку відродження чеснот громадянськості. [6]

Ці та інші зміни чітко визначили необхідність формування нового типу громадянина: не лише освіченого, але й активного, здатного зробити свій внесок у життя суспільства, країни на шляху до побудови європейського, демократичного суспільства. Та й самій Україні необхідно здійснити системні перетворення. Забезпечення їх успішності вимагає вирішення низки завдань, зокрема, переорієнтації системи підвищення кваліфікації посадовців на надання спеціальних знань, формування вмій, необхідних для виконання роботи за певною професією, посадою оскільки метою державної кадрової політики є забезпечення всіх сфер життєдіяльності держави кваліфікованими кадрами, необхідними для реалізації національних інтересів у контексті розвитку України як демократичної, соціальної держави з розвинутою ринковою економікою [3].

У цьому контексті особливого значення набуває утвердження принципів демократичного врядування через поширення знань з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини. На початку 2000-х років, враховуючи досвід ряду європейських країн, Полтавська область була серед ініціаторів запровадження у школах спеціалізованого курсу «Громадянська освіта». Завдяки йому у загальноосвітніх закладах області активізувалася діяльність дитячих клубів різних напрямів, дитячих та молодіжних громадських організацій. Органи учнівського самоврядування ініціювали розробку кодексу поведінки учнів, його демократичного обговорення та подальшого чіткого дотримання. Шкільна молодь залучалася до участі в повсякденному житті школи, спільноти, громади, у громадських акціях та ініціативах (благодійна допомога, екологічні проекти, соціологічні опитування). Мета такої освіти – сприяння формуванню особистості, громадянина України, якому притаманні громадянська культура, усвідомлення взаємозв'язку між цінностями індивідуальної свободи, прав людини та її громадянської відповідальності, готовність до компетентної участі у житті суспільства.

На формування та розвиток громадянських компетентностей – системи знань, умінь, навичок, особистих якостей, що дають можливість людині ефективно діяти у суспільстві, реалізувати свої права і обов'язки – спрямовано навчання студентів випускних курсів вищих навчальних закладів м. Полтави на тематичних семінарах: «Моя майбутня професія – служити народові України», «Регіональний лідер завтрашнього дня. Який він?», «Молодь і державна служба», «Формування регіонального лідера-управлінця», котрі уже упродовж 13 років проводяться на базі Полтавського Центру для випускників вишів, які впродовж навчання виявили високий освітній рівень та лідерські якості, беруть активну участь у громадській діяльності, є членами молодіжних громадських організацій. Слухачі цих семінарів – дієвий резерв для державної служби.

Навчання здійснюється за 108 годинною програмою з подальшим стажуванням в органах виконавчої влади та зарахуванням кращих слухачів до кадрового резерву на посади державних службовців V-VII категорій. За ці роки сертифікати про навчання на семінарі отримали близько 400 випускників вищих навчальних закладів міста.

З метою формування свідомої громадянської позиції слухача, його світогляду, вміння приймати самостійні рішення, брати участь у самоврядуванні, яке є практичною школою демократії, формування особистості громадянина України, якому притаманні європейські цінності, демократична культура, громадянська позиція, відповідальність, готовність до активної участі у громадському житті, розширення практики демократичного врядування до навчально-тематичних планів підвищення кваліфікації за професійними програмами та програм тематичних семінарів, які реалізуються в Центрі для державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, залежно від категорій слухачів включаються модулі та теми:

«Взаємодія органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з громадськістю у процесі формування та реалізації державної політики. Ефективна демократія та добре урядування на місцевому рівні»;

«Актуальні питання реформування місцевого самоврядування. Правові та практичні аспекти формування територій спроможних територіальних громад»;

«Шляхи підвищення якості надання адміністративних послуг. Форми конструктивної взаємодії із суб'єктами надання адміністративних послуг та суб'єктами звернень»;

«Лідерство в управлінській діяльності»;

«Толерантність як політична та правова необхідність на основі визнання універсальних прав і свобод людини»;

«Усне професійне спілкування: правила етикету і мовностилістичні норми. Управлінська риторика. Мистецтво публічного виступу»;

«Культура ділового спілкування»;

«Конфлікти в управлінській діяльності та способи їх регулювання. Стресостійкість лідера»;

«Реалізація регіональної інноваційної політики»;

«Впровадження гендерних підходів в діяльність органів влади і самоврядування»;

«Управління процесом комунікації у професійних стосунках. Стратегії управління стресами»;

«Ефективні комунікації. Толерантність, безоціночне сприйняття інших, технології виміру»

Зміст цих модулів спрямований на формування основних громадянських компетентностей: правової, громадянської свідомості, відповідальності, лідерства, толерантності, командності, комунікативності, відчуття власної гідності, публічності, ораторського мистецтва, інноваційності, стресостійкості.

Отже, вищезазначені теми та модулі, що формують громадянські компетентності публічних службовців, Полтавським Центром включаються до розкладів занять всіх слухачів, які підвищують кваліфікацію за професійними програмами та на тематичних семінарах, тренінгах. До навчального процесу залучаються науковці ВНЗ міста та викладачі-практики – працівники органів влади і самоврядування.

Безсумнівно, незважаючи на надзвичайну складність соціально-економічної та політичної ситуації, в якій опинилася наша держава, Україна вийде на цивілізований шлях відродження і поступу. До органів державної влади і місцевого самоврядування приходять молоді фахівці високого рівня кваліфікації і в цьому є частка праці обласних Центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації управлінських кадрів, оскільки громадянські компетентності дають людині можливість ефективно діяти в умовах громадянського суспільства, реалізувати демократичні права і свободи та сприяти вільному і гармонійному розвитку особистості.

Список використаних джерел

1. Конституція України;
2. Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»;
3. Указ Президента України від 1 лютого 2012 року № 45/2012 «Про стратегію державної кадрової політики на 2012 -2020 роки»;
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2011 року № 1198-р «Про схвалення Концепції реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад»;
5. Рішення другої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 24 грудня 2015 року № 22 «Про Програму розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2016-2017 роки».
6. Протасова Н.Г. та ін. «Освіта для демократичного громадянства та освіта з прав людини в Україні».